

Het van Boetzelaerpark

Geschiedenis van het park vóór 1930

Eind van de 18^e eeuw werden er langs de zuidwestelijke rand van de Utrechtse Heuvelrug meer dan honderd buitenplaatsen en landgoederen aangelegd: De Stichtse Lustwarande. Sandwijck stamt uit deze tijd en bestaat uit het landgoed zoals we dat nu kennen, ten zuiden van de Utrechtseweg en De Biltse Grift. Aan de andere kant, ten noorden, lag de zogenaamde 'overtuin' van Sandwijck: het huidige van Boetzelaerpark. Sommige landgoederen hadden een Overbos, voor brand-, en geriefhout en de jacht (Vollenhove). Een overtuin had in die tijd de functie van weiland, akker, en ook wel als 'bleekveld': een weide waar het wasgoed gebleekt werd in de zon.

Het akker-, weiland werd in de oorlogsjaren 1914-1918 in gebruik genomen als volkstuintjes voor de Biltse bevolking. Na 1923 nam een plaatselijke boer het land over voor akker-, en veeteelt en in 1929 begint dr. Carel W.Th. Baron van Boetzelaer met zijn plan voor een park.

Aanleg van het park

Het park –ca. 7,4 ha. in oppervlak- zoals we dat nu kennen vindt zijn oorsprong in 1930 als de firma H.Copijn&zoon de opdracht krijgt, van de toenmalige eigenaar dr. Carel baron van Boetzelaer, een wandelpark met vijverpartij aan te leggen voor de Biltse bevolking. Maar, het park is ook door Biltse arbeiders aangelegd en gezien de crisistijd kwam deze werkverschaffing voor vele Biltenaren als een geschenk uit de hemel. Zo'n 100 man hebben gewerkt aan de totstandkoming van het park. De vijver werd geheel met de hand uitgegraven en de vrijgekomen grond werd in het meest noordelijk deel van het park uitgestort, zodat een heuvelachtig aanzicht ontstond met diepteperspectieven. In juni 1931 draagt baron van Boetzelaer het park officieel over aan de burgemeester van de Bilt.

Park in Engelse landschapstijl

Het park is in Engelse landschapstijl aangelegd. Deze tuinstijl kenmerkt zich in glooiende landschapslijnen in waterpartijen, wandelpaden, en hoogteverschillen die zich deels aan het oog onttrekken en zo een extra diepteperspectief geeft aan de beleving. Het wordt niet voor niks ook wel een 'Coulisselandschap' genoemd: al wandelend krijgt de bezoeker telkens een ander

doorkijkje, het verrast en maakt nieuwsgierig wat er zich achter een volgend coulisse bevindt. De aanplant van bomen in de Engelse landschapstijl zijn erg van belang omdat ze het landschappelijk aanzicht accentueren door hun kleur en vorm en wijze van aanplant: solitair, in groepjes of aaneengesloten in een rand.

De oude bomen in het park

Halverwege de 19e eeuw hadden de eigenaren al een voorschot genomen op de Engelse landschapstijl, door het vlakke overheersend grasland gebied met dominerende boomgroepen te beplanten. Hierdoor werd vanuit Sandwijck gezien een fraai en perspectief gevend uitzicht verkregen over het wei-, en bouwland. De boomgroepen die in het ontwerp van Copijn&zn werden geïntegreerd in hun ontwerp, waren beuken, bruine beuken, zomereiken, Kastanjes en witte esdoorns. Deze bomen zijn inmiddels dus tenminste 180 jaar oud. De Amerikaanse linden die op verschillende plaatsen in het park staan komen oorspronkelijk van de Utrechtse weg, waar ze in verband met verbreding in 1962 moesten verdwijnen.

De duiventil uit 1823, bij de ingang aan de Kerklaan is, nog haast in oorspronkelijke staat te bewonderen. Naast de oude bomen is het merendeel van de bomen van het park aangeplant in 1931. Na die tijd is er periodiek gezorgd voor nieuwe aanplant.

Colofon

Deze uitgave is tot stand gekomen in samenwerking met de vereniging De vrienden van het Van Boetzelaerpark

<https://www.vriendenboetzelaerpark.nl/>;
en met De Historische Kring D'Oude School:
<http://historischekringdebilt.nl/>

1^e druk 1978. Uitgave gemeente De Bilt.
© 2^e en geheel herziene uitgave, mei 2015
IVN afdeling De Bilt e.o.. Tekst en foto: Jaap Milius.

IVN is een vereniging voor Natuur-, en milieueducatie en beoogt bij te dragen aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap. Afdeling De Bilt organiseert daartoe voor inwoners van de gemeente diverse activiteiten.

Voor informatie kijk op onze website www.ivndebilt.nl

beleef de natuur!

Bomenwandeling in het van Boetzelaerpark

Dr. Carel van Boetzelaer. Bron:
www.parlement.com

Bomenlijst

In onderstaande lijst zijn de meest markante bomen en struiken van het park genummerd. De nummers corresponderen met de nummers in de plattegrond en met de nummers van de foto-impressie langs de uitgezette route die start bij de ingang rotonde Blauwkapelseweg-Bilthovenseweg.

1. Zomereik *Quercus robur*
2. Krimlinde *Tilia euchlora*
3. Plataan *Platanus acerifolia*
4. Noorse esdoorn *Acer platanoides*
5. Witte esdoorn *Acer saccharinum*
6. Spaanse eik *Quercus x hispanica*
7. Venijnboom *Taxus baccata*
8. Trompetboom *Catalpa bignonioides*
9. Amerikaanse eik *Quercus rubra*
10. Japanse lariks *Larix kaempferi*
11. Blauwe douglasspar *Pseudotsuga glauca*
12. Geelhout *Cladastrus lutea*
13. Rode pavia *Aesculus pavia*
14. Kaukasische spar *Picea orientalis*
15. Zwarte den *Pinus nigra*
16. Witte esdoorn *Acer saccharinum*
17. Japanse esdoorn *Acer palmatum* Kale
18. Gele kornoelje *Cornus mas*
19. Gelderse roos var. *Viburnum plicatum*
20. Hemelboom *Ailanthus altissima*
21. Witte paardekastanje *Aesculus hippocastanum*
22. Zomereik *Quercus robur*
23. Treurbeuk *Fagus sylv.* 'Pendula'
24. Christusdoorn *Gleditsia triacanthos*
25. Kaukasische eik *Quercus macranthera*
26. Gouden regen *Laburnum anagyroides*
27. Tulpenboom *Liriodendron tulipifera*
28. Gewone esdoorn *Acer pseudoplatanus*
29. Beverboom *Magnolia spec.*
30. Oostenrijkse eik *Quercus x turneri 'Pseudoturneri'*
31. Geelhout *Cladastrus lutea*
32. Zwarte populier hybride *Populus euram.* 'Robusta'
33. Sierappel *Malus spec.*
34. Beuk *Fagus sylvatica f. atropunicea*
35. Witte paardekastanje *Aesculus hippocastanum*
36. Noorse esdoorn *Acer platanoides*
37. Ginkgo *Ginkgo biloba*
38. Paraplu Magnolia *Magnolia tripetala*
39. Doodsbeenderenboom *Gymnocladus dioicus*
40. Zwarte walnoot *Juglans nigra*
41. Hopbeuk *Ostrya carpinifolia*
42. Amerikaanse linde *Tilia americana*
43. Hickorynoot *Carya alba x tomentosa*
44. Bruine beuk *Fagus sylv.* 'Dawyck'
45. Meelbes *Sorbus Aria*
46. Paarse besjesplant *Calicarpa bodinieri*
47. Kleinbladige beuk *Fagus sylvatica 'Rotundifolia'*
48. Beuk *Fagus sylvatica*
49. Rode paardekastanje *Aesculus carnea*
50. Treurbeuk *Fagus sylv.* Pendula
51. Hollandse linde *Tilia europea*
52. Perzisch ijzerhout *Parrotia persica*
53. Meelbes *Sorbus aria*
54. Lijsterbes *Sorbus aucuparia*
55. Sierappel *Malus spec.*
56. Meidoorn *Crataegus monogyna*
57. Ratelpopulier *Populus tremula*
58. Zoete kers *Prunus avium*
59. Gele treurwilg *Salix x sepulcralis 'Chrysocoma'*
60. Libanon ceder *Cedrus libani 'Glaucua'*
61. Moerascypres *Taxodium distichum*
62. Ginkgo *Ginkgo biloba*
63. Zachte es *Fraxinus pennsylvanica*
64. Rode kornoelje *Cornus sanguinea*
65. Watercypres *Metasequoia glyptostroboides*
66. Blauwe douglas *Pseudotsuga glauca*
67. Japanse witte den *Pinus parviflora*
68. *Abies concolor*
69. Oostenrijkse eik *Quercus Turneri*
70. Colchische esdoorn *Acer cappadocium*
71. Bruine beuk *Fagus sylvatica 'Dawyck'*
72. Zakdoekjesboom *Davidia involucrata*
73. Amerikaanse beuk *Fagus gradifolia*
74. Gewone beuk *Fagus sylvatica*
75. Spaanse aak *Acer campestre*
76. Moseik *Quercus cerris*

Een paar bijzondere bloemvormen

72: Vaantjes-, of zakdoekjesboom (mei)

27: Tulpenboom (bloem en blad als tulp) juni

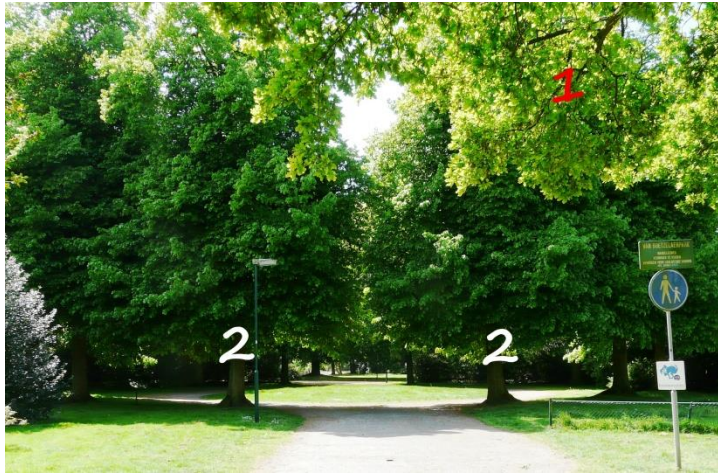
Rode paardenkastanje(49): een kruising van de Witte paardenkastanje(35) en Rode pavia(13)

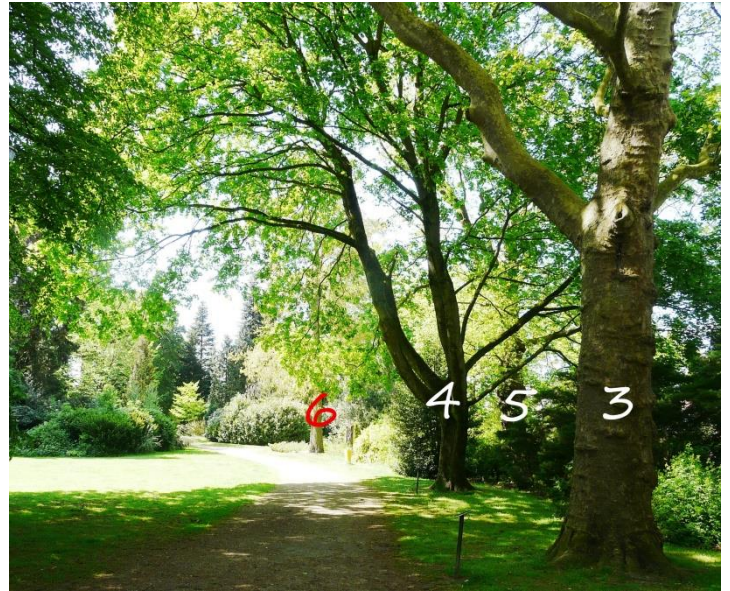
38: Parapluboom in (juni) bloeiende magnolia

62: Ginkgo vruchtjes zweetvoetenlucht!

De wandelroute in foto's met verwijzing naar boomnummers

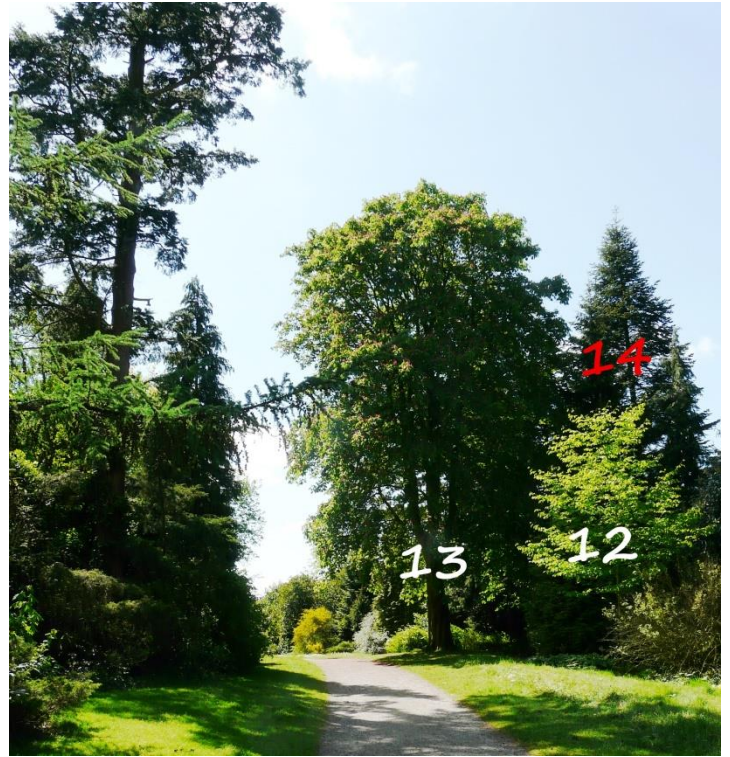
1

2

3

4

5

6

7

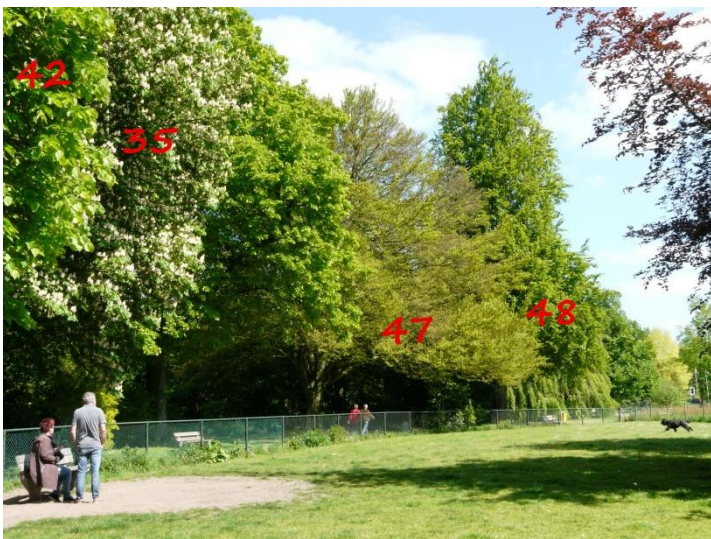
8

9

10

11

12

13

14

15

16

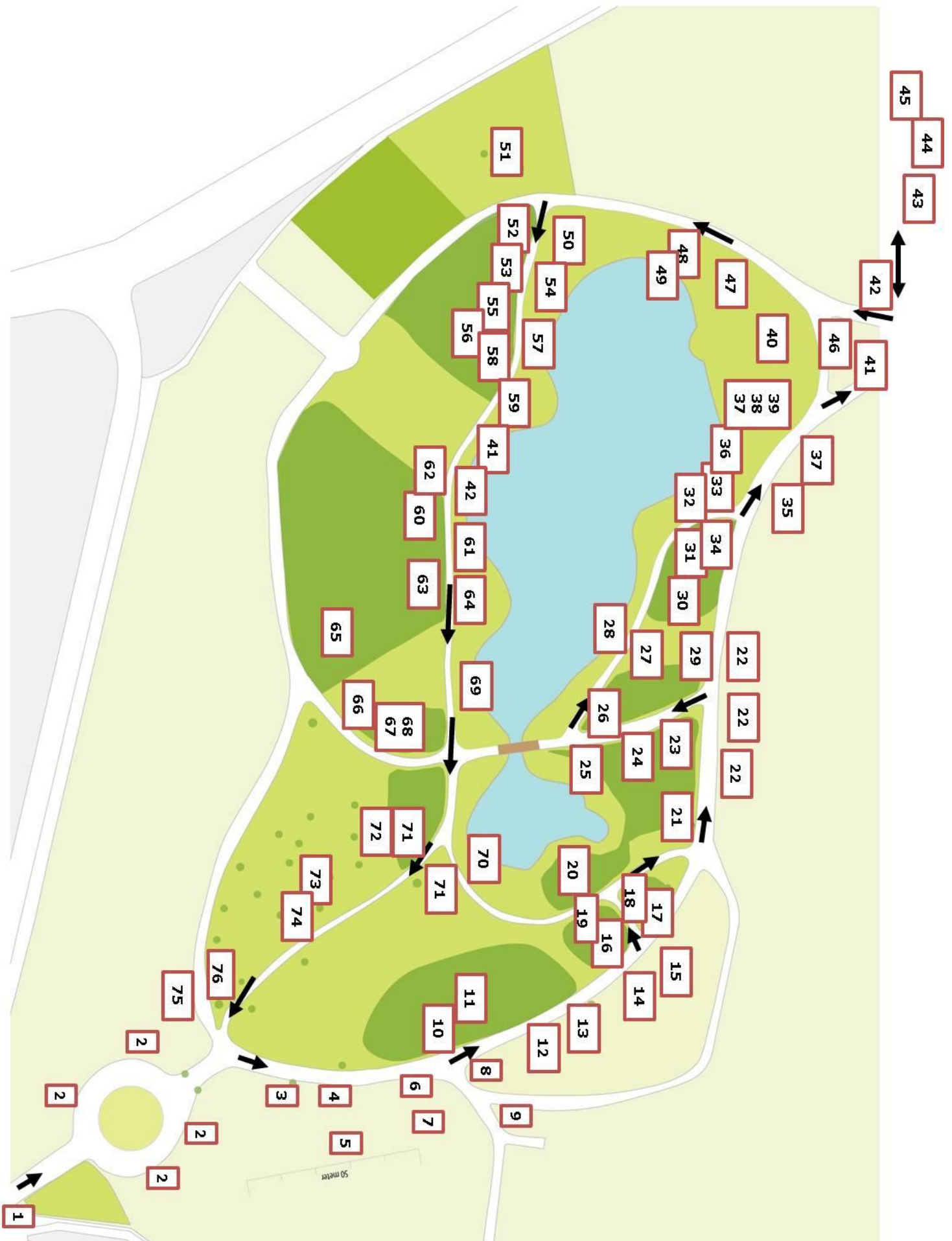

17

18

Plattegrond met bomen en routeaanduiding

Met dank aan KunstMarktDeBilt voor het gebruik van de plattegrond